

PERIÓDICH REGIONALISTA INDEPENDENT,
de Literatura, Art, Montepíos, Varietats,
Noticias y Anuncis

Direcció: VILADOMAT, 164, 4.º - 1.º — Administració: TALLERS, 45, 1.º

SUSCRIPCIÓ:—Barcelona, UNA pesseta trimestre: fora, 1'50. — Un número sol, 10 céntims

L' Administració prega á 'ls senyors
suscriptors y venedors de fora que no estigan a 'l
corrent de pago, que fassin lo favor d' enviar en se-
llos l' import de lo que deuen.

Exclusivisme

He'us aquí un' altra de las cosas que perjudican
a'l regionalisme, y per lo tant, a'l catalanisme.

L' afany de sèr massa exclusiu.

En las Bases de la Assamblea de Manresa s' hi
nóta aquesta tendència.

Ja vam criticarho en son día.

Pero, per lò que 's véu, aquest esperit d' exclusi-
visme no és propi solament de certs regionalistas
catalans.

Domina també á alguns d' altrás regions.

Igualment, donchs, ha de meréixer això las cen-
suras de'ls que tenim molt elevat concepte de la
idea regional.

Per'xo ara que veyem semblant mesquinesa en
Aragò y en un acte literari que en una de sas ciu-
tats se prepara, no podem menos de manifestar la
estranyesa que 'ns causa un fet semblant.

Y que lo que 's vòlfèr s' aparta de lò serio, natural,
regular y lògich, ho diu prou la ofuscació que a'l
preparar tal acte ha guiat a'ls seus organisadors.

Fem referencia á la preparació d' uns Jochs flo-
rals y d' un Certamen científich, literari y artístich
que s' ha de celebrar durant lo mes de Juny vinent
en la ciutat célebre pe'ls célebres amors de Diego
Marsilla y de Isabel Segura.

Sí, senyors.

Allí s' anuncia un aconeteixement d' aquesta clas-
se, sempre important y laudatori.

Mes laudatori tan sols baix un de'ls seus aspectes.
Perque per l' altre s' hi destaca lò que precisa-
ment lo táca, l' exclusivisme.

Cósta poch demostrarho.

Busquem un tema de la convocatoria.

«Tema 4.º Compilación de los fueros y observancias
de Aragón, hoy vigentes.»

Tè aparellat lo premi següent:

«Un magnífico cuadro al óleo, con marco dorado, re-
galo de S. M. la Reina Regente D.ª María Cristina.»

Un altre tema:

«Tema 16. Variaciones de la jota aragonesa en la
provincia de Teruel.»

Veyam quín premi tè:

«Premio: Un artístico reloj de pared, regalo de S. A. R.
la Srma. Sra. Infanta D.ª María Isabel Francisca.»

Examinem las bases.

«Primera. Teniendo esta fiesta un carácter puramen-
te regional, sólo podrán tomar parte en ella los escrito-
res y artistas aragoneses ó residentes en Aragón.»

Aquí está 'l *quid*; aquí 's véu l' exclusivisme y
lò egoista d' eix modo de procedir.

¿Es dir que, mentres per' oferir premis que don-
guin gran reals a'l Certamen, no s' ha tingut repa-
ro en acudir á Madrit, á la familia Real, á la dignís-
sima dama que avuy regenta totas las regions es-
panyolas, y també s' ha anat á la Infanta Isabel,
(que ni una ni altra són aragonesas ni resideixen
á Aragò), la otorgació d' aquestos premis 's fa ex-
clusiva á gent que en Aragò hagin nascut ó hi tin-
gan sa residència?

¿Es això lògich, és bonich, és digne?

¿Ja saben los senyors que projectan aqueixos
Jochs florals y aqueix Certamen si la Reyna y la In-
fanta—que són Reyna é Infanta de Espanya y no
solsament d' Aragò—haurían ofert los aludits pre-
mis si haguessin sabut que, per mes que la festa
tinga caracter purament regional, no podrian op-
tar á guanyarlos los artistas y escriptors de tot Es-
panya?

¿O creuen potser que 'ls espanyols de las altrás

regions no saben escriure en castellà o que careixen de talent?

¿O que no han estudiat la història de la Corona d'Aragó mes que 'ls que d'Aragó són fills o hi viuen?

¿O 'ls hi sab greu que 'ls premis surtin de 'ls límits de la regió seva?

¿O pretenen que 'l món s'acaba ahont s'acaba la comarca aragonesa?

¿No han pensat que a l'Illim. Sr. Bisbe de Teruel Dr. Estalella, català de cor que fins ha predicat en català en alguna iglesia d'aquell bisbat, admirador de la regió vehina nostra, li ha de ser agraït que en Catalunya s'apreciï en lò que val la memòria de'l Venerable Francés de Aranda y que siga un català qui ab preferència li dediqui la oda que 's premiï, inspirada en l'esperit de caritat d'aquell gran home?

A totes aquestes consideracions y á altras se presta 'l contigut de la base 1.ª, que hem copiat.

Consideracions que no faríam si no tinguessin altre alcans que 'l de'l acte á que 's concretan

Pero, com ellas donan idea de mesquinesa per la causa regional, no volem deixar de ferlas constar.

En primer lloch, perquè fentho aixís potsé 's logrará (tant de bo sí!) que si és fet sense adonar-se de lo que resulta perjudicial, se reformi la base.

En segon, perquè si 's reforma, 's demostrará que l'Ateneo turolense, amant de las glorias aragonesas no ho és menos de'l prestigi y mérit de qualsevol d'altra regió que á divulgarlas vulga contribuir.

Y en tercer, perquè tal fet de reforma seria un avís ó una lliçó á certs regionalistas catalans per naixement ó per nataralisació, que fan a'l catalanisme mes mal ab sas intransigencias y exclusivismes, que 'l bè que sens dupte tenen intenció de reportarli.

¡Fora, donchs, l'exclusivisme ridícul, y vulgan los senyors organitzadors, que desde qualsevol punt pogan cantarse las glorias de la comarca aragonesa!

Fentho, 'ls ho haurá d'agrahir la causa regional.

P. DE R.

Estrenos catalans

Romea.—*Lo primer fill*, semi-monòlech (?) en vers, per D. LLUÍS MILLÀ.

De poca importància és la producció de que hem de parlar avuy en aquesta secció de'l periòdic. Però ja que, desgraciadament segons se nota, 'l repertori català no pòt contar en la actualitat—per causas de que ja 'ns hem lamentat—ab obras de prou impuls per donar dias de gloria y de grata esperança á nostra escena, bo es que hi hagi autors que se recordin de la mateixa y que 's dediquin á presentar algún treball digne de encomi, may siga sino pera que 's veji que no ha mort lo desitj de fer viure lo teatro de la terra.

Deixant de banda tristes filosofias, anem á l'assumpto. En la nit de'l benefici de l'aplaudit actor D. Antón Seracilara, va estrenarse, desempenyarlo 'l Sr. Goula, 'l monòlech *Lo primer fill*. Aquesta última producció de 'l conegut actor cómich Sr. Millà, fou rebuda ab molts aplausos, tributats ab justicia per la concurrència, que—dit siga de pás—en aquell dia era numerosíssima.

Un poch llarch és lo monòlech; però gracias á sa bona versificació ab la que hi feya parella 'l desempeny, resultá curt. Això demostra las bonas qualitats de l'autor.

Lo titulat monòlech ó un passa-temps en que hi prenen part dos personatjes, per mes que un d'ells es secundari, puig sols se deixa véurer y sentir a'l final de l'obreta, trobem que no está apropiat: ¿vritat Sr. Millà? Per aquet motiu nosaltres lo titulem *passatemps*.—Jo.

Revisia Teatral

Liceo.—Estreno de l'opereta en un acte y dos quadros, *Pepita Giménez*, lletra de MOUNTJOY y música de ISAAC ALBÉNIZ.

A l'ocuparnos en *Henry Clifford* de 'ls elements qualitius que integran la personalitat artístich-musical de l'tan eminent pianista Sr. Albéniz, deixárem ben sentat, corroborant'ho ab l'obra revistada, no era son fort la música dramática, la concepció y presentació y desarrollo de vehemens passions encontradas, 'l diàlech natural y tan difícil en la lírica, y menos lo maneig de una gran orquesta.

Deixant apart los bailables en que s'hi véu la má segura d'un verdader mestre, única pessa que despertá l'legítim entusiasme, lò demès és fill d'una palpable inexperiencia orquestal demostrada per l'excés d'efectes que 'ls uns se confonen ab los altres, enfarfegant, fent difusa la diafanitat que sempre tèn que portar aparellada la idea melódica, nota dominant que espressa ab indubitable exactitut las passions de 'l cor humá.

Aquets foren los capitals defectes que trovárem en l'obra á 'l comens mencionada.

¿Ha millorat sas condicions de mestre orquestador, de observador refinat y coneixedor perfectíssim de tots los instruments que en sa última obra posa en moviment?

Lo mestre Pedrell que, segons noticias, coneix molt bé 'ls bailables citats, podria donar resposta certa.

En nostre humil concepte, no.

Persevera 'l Sr. Albéniz en engolfar la idea cardinal de son plan en un verdader mar, no de problemas contrapuntístichs molts vegadas, no; sino en un mar de confusions de sonoritat que donant voltas per sobre la veu, la ofega, deixant á l'auditori sens guía y que navegui per entre 'ls escolls de 'l dupte y la indecisió.

Pepita Giménez adoleix de ser mal presentada pe'l llibretista que no 's cuydá poch ni molt de que guardés sa obra ab tota la plenitut, los tochs nervuts, lo misticisme y 'l atmó-fera d'erotisme plena ab que 'ns la presentá 'l ilustre Valera.

Això fa que 'l músich, mal acompanyat pe'l llibretista, faltat de situacions, divagui, no assenti son treball sobre base sólida d'un racional plan y resulti pesada sa feyna.

Aquesta és la impressió dominant de l'obra.

En lo transcurs de la mateixa se senten recorts com d'idea preconcebuda, de fer espanyolisme musical, apuntant semi-motius de música castellana pera donar lloch á dir es qu' música espanyola, com dient «per aquí 's comensa l'ópera.»

¡Pobre ópera espanyola si tèn de surtir de la virtualitat musical que tinguin las *soleás*, *seguidillas*, y *malagueñas* y 'l repiqueteig de triánguls y panderetas!

La execució bona; tot lo que permeten las condicions de 'l llibre y la partitura. Los artistas no poden fer mes que dir lò que 'l compositor ha escrit.

Qui mereix capítol apart és lo Mre. Wanzo que la dirigi ab tota la vehemència d'artista, ab tot lo carinyo, ab todas las ganas de volguer'hi donar relléu, espontaneïtat, inspiració. Creyem que *Pepita Giménez*, está clavada a'l cartell ab agullas.—MOPEST VIDAL.

Eldorado.—A la simpàtica artista d'aquet teatre senyoreta J. Fernández van dedicadas las presents ratlles, cumplint lo promés en lo número anterior.

Es la Srta. Fernández una tiple de sarsuela, de bonica, extensa y ben timbrada veu, igual en tots los llocs de la escala; que la emiteix ab facilitat y dona en las modulacions melòdicas tot l'esprit y tendresa que requereix lo drama.

Reunint aquestas qualitats no és estrany sigui sempre son treball coronat ab aplausos pe'l públich

Y com si això no fòs prou pèra captivar l'atenció de l'auditori, tè una figura simpàtica, atractiva, que presta relleu á las diversas situacions dramàtiques de sos papers.

Per' asseverar lò dit cal citar tan sols la manera de interpretar las protagonistas de *El tambor de granaderos* y *El monaguillo*.

Per tot lo dit conceptuem á la Srta. Fernández de diva en lo género de sarsuela.—A DE LA FLORIDA.

Granvia.—Va anunciarse com estreno la sarsuela *Los viejos verdes* y l'únich que va estrenarse va ser lo títul, puig que resultá ser la mateixa, si be ab alguna petita variant, que l'any passat se doná á conèixer en lo mateix teatre.—A.

Bibliografia

DOS LLIBRES IMPORTANTS

Un de 'ls treballs literaris moderns mes útils pèra arribar á la obtenció d'una bona gramàtica catalana, és á no dubtar l'Anàlisis morfològich de la llengua de nostra comarca, que ha fet en un preciós llibre l'erudit jesuïta P. Jaume Nonell y Mas.

Obra recomanable és aquesta, y en ella l'autor demostra una gran erudició, un estudi ne menos gran de tot lo referent á la parla catalana, y emplea un sistema de comparació, per medi de 'l qual pot venir-se en coneixement de las lleys gramaticals que regiren á 'l poble català en lo treball llarguissim de transformar la llengua llatina en catalana antiga y aquesta en la que avuy dia s'emplea mes generalment.

Lo P. Nonell se fixa en los autors de 'ls sigles XIII, XIV y XV, época clàssica de nostra literatura; s' deté molt en las conjugacions de 'ls verbs (que és lo principal per l'art de bon parlar y escriure), y en una paraula, ab son llibre dona un pas per' fer progressar la realització tan necessaria de obtenir lò que haurien de desitjar tots los catalanistas, no 'ls que ho som de cor, sino també aquells que aparentantho exteriorment bastant mes de lò que ho són en son foro intern, no donan la importancia que reclama á la pedra angular de la renaixensa en pro de la beuevolguda causa regional.

Nosaltres no som sospitosos: temps ha que prediquem lò mateix y treballem per' lograr un bon llibre gramatical que servint de text en las escuelas públicas, vindrá á sèr la brújula de 'ls futurs destins de la terra que tant estimem.

Per'xò 'ns plau que mentres hi ha qui fa política catalanista per trobar profits personals, no manquin tampoch entusiastas y humils fills de Catalunya que com lo P. Nonell y Mas, se desvetllin, indaquin y escorcollin, atrets per la verdadera farsa de l'imán ab que's pòt construir aquella brújula que dugui un jorn á port la nau de 'l catalanisme.

Rebi 'l distingit autor P. Nonell lá lleal felicitació nostra per son notable llibre.

Igualment mereix sèr felicitat lo mestre en Gay saber D. Terenci Thos y Codina per son *Tractat de la Imitació de Christ*, llibre notabilissim, que si és petit en volum, és gran en ensenyansas y en verdader consol pèra tothom que 'l folleji.

Aquesta obra, coneguda per *Kempis català*, mereix arribar á la morada de 'l pobre poble, perque, de sèr aibís, la gent senzilla apendria quant gran és la distancia que hi ha entre las falsas y anárquicas doctrinas que avuy se publican ab esgarrifosa profusió y las que mes convé seguir, y que tan fàcilment poden seguir-se, per aquells que volen de veras trobar cunhort en mitj de las penas y miserias de la vida.

Si llibres d'aquesta classe penetressin en la casa de aquells que avuy s'embranchan en las lecturas que de moment allhagan á pesar de que són un veneno fort y mortífer perque mata en los cors tota esperansa de felicitat y de ditxa, 'ls pobres, los obrers, los menest als compendrian sens esforços que per' trobar la ditxa que tan erradament cercan, cal solament entrar en lo sender que 'ls marca 'l llibre que analisem.

Per aquest motiu recomanem que 'l lleixi tot aquell que's créu desheredat de la sort pe'l sol fet de no tenir bens y de perténixer á la classe pobre.

Aquesta obreta senzilla que desde sa primera publicació cha cridat molt la atenció (com diu molt bé 'l magnífich prólech de 'l Dr. Ribas) y ha sigut l'encís de tota nissaga de personas, de tots los estaments, havent meditat en ses planes gran nombre de sabis que hi xuclaren la mel de la vritat y de la sabiesa, s'ha estampat en mes de 400 edicions escrites «des de 'l castellá al aràbich, des del italiá al turch, del inglés al rus, des del alemany al francès, y en vasch y en català y en flamench y en portugués y en gallech y en bretó, y fins en siamés y en xinesch y en siriachy en totes les llengues y gayre be en tots los dialectes de 'l mon.»

No 'ns posem á detallar sas bellesas perque no acabariam may y cansariam a'l lector tant com pòt gosar a'l examinarlo per sí mateix.

Fàssihó nostre poble y 'ns agrahirá 'l consell.

Reuntons particulars

CENTRO CÒMICH-LÍRICH.—Lo dimars passat va donar en lo teatro de Novedats sa acostumada funció, ab la comedia *El enemigo*, de quina execució 'n traguèren bon partit la Sra. Castillo y 'ls Srs. Laguna, Paladarias, Piera, Chassiguet y Gómez.

Per final posaren *Los pantalones*, que van sortir ben tallats y de bona mida.

NOU ATENEO DE LA DRETA DE L'ENSANXE.—L'últim diumenje varen posar lo drama *Cércol de foc*, que fón escoltat ab gust per la concurrència per lò que s'esmeraren en sos papers la Srta. Varela y 'ls senyors García, Mariages y Fàbregas.

COPPELIA.—Ultimament s'ha posat en escena 'l drama *La paz del hogar*, dirigit ab cuydado pe 'l jove senyor Massot, y desempenyat ab acert per la Srta. Gassó y 'ls Srs. Massot, Rosas, Jou, Sunyer y Junia.

També en la mateixa funció representaren *Lo pronunciamient*.

CASTALIA.—*La tela de araña*, sarsuela representada per varios joves d'aquet centre, va sèr molt de 'l agrado de la concurrència que hi assistí 'l passat diumenje.

En lo desempenyo sobresurtiren los Srs. Tarrés, Altí-mira y Baldebey.

Un aplauso també á la simpàtica Srta. Ureña.—Jo.

Saló de descans

Avuy publiquem per folletí enquadernable las planas 9 á 16 inclussiu, de la comedia catalana en un acte *La carta del fill de 'n Roch*, original de D. Joan Perelló y Ortega, director d'aquet periòdich.

En full separat regalem las cubiertas de *La guardiola*.

—La Empresa de 'l teatro de Novedats va encarinant-se ab las obras de magia y espectacle. Ara està á punt de presentar la gran comedia en 5 actes, *Urganda la desconocida* ó *El Castillo de Fraga*, y per' exornarla ab espléndit aparato, la posará en escena ab 19 decoracions novas, 'sent nou també 'l vestuari, 'ls balls y la música, que será escrita exprofés per D. Ricardo Giménez.

No será estrany, y sí molt natural, que 'l públich correspongui á la rumbositat de l'empresari D. Salvador Mir.

—Segons notícies, dintre d'uns dos mesos lo llorejat poeta D. Angel Guimerà entregará á la empresa de 'l teatro Romea una nova obra catalana. Voldríam ab afany que 's confirmés semblant notícia.

—L' Ateneo Obrero, de Gracia, ha publicat una circular que deixa compèndrer la importancia de aqueixa associació instructiva, situada en lo carrer de Junqueras, de la vehina vila. Mes de 250 deixebles assisteixen á las classes que té establertes, qual circumstancia diu molt en elogi de la Junta Directiva y de'l quadro de professors.

Además de las clases generales hi ha ensenyansa de dibuix, francés, solfeig y piano.

De desitjar és, en vista de'l bon resultat, que l' Ateneo perseverará en fomentar la bona y sólida instrucció.

—Ha mort á Tarragona 'l popular director coreogràfic D. Antón Tarrida, que havia treballat ab molts teatros de Catalunya, primerament com á individu de'l cos de ball y en sos últims anys com mestre director, obtenint merescuts aplausos.

Lo Sr. Tarrida fou sempre molt simpàtic á las empreses per sas bellissimas qualitats personals. R. I. P.

—Se troban de retorn á Barcelona 'l galán director D. Vicens Miquel y altres artistes qu' eran ab ell á treballar en lo teatro de Palamós.

Aixís mateix n' han arribat alguns, entre ells la senyora Periu y 'ls Srs. Casals y Oliva, de'ls que formaban la companyia que va actuar primerament á Valls y després á Tarragona.

—Las funciones de dilluns passat en lo teatro de'l Circo Barcelonés van sèr las últimas de la temporada. Pero sembla que tota la companyia ó gran part d' ella, hi treballará desde demá 'ls dias de festa.

—Per avuy está anunciada en lo Liceo la ópera de'l ilustre Bretón, titulada *Garin*.

—La societat recreativa *La Serpentina*, comensa á preparar-se pèra 'ls balls de màscara, á fi de que no deixin res que desitjar tant per la part económica com pe'l bon gust que la Junta desplega sempre que de cosas extraordinarias se tracta.

Las vetlladas de las passadas festas s' han vist molt concorregudas en dita Societat, aixís las de funció dramática com las de'ls balls familiars.

Alguns de'ls socis que forman part de'l quadro artístic, diumenje passat van anar á Rubí á donar funció tarde y nit en lo teatro Doménech.

—Ab lo drama *Guzmán el Bueno*, ha disposat son benefici demá en la societat «Roger de Llúria», 'l galán aficionat D. Joan Barberán. Dit senyor té tanta modestia á l' anunciar l' espectacle, que á pesar de insertar en los programas lo reparto de papers, ha posat á últim de llista lo qu' ell desempenya, que hauria d' anar á primer per sèr lo protagonista. Segons los prospectes, la dama és la eminent primera actriu Srta. Simó, que ha actuat ab don Antón Vico.

Això diu molt en favor de'l mérit qu' ha de tenir.

Cavilacions

LO JOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8—Nom d' home
7 4 1 6 1 7 3—Nom de dona
4 5 2 1 4 3—Apellido
4 5 2 3 6— »
6 8 4 7—Poble catalá
6 5 6—Cantitat
4 1—Musical
1—Vocal

VALENTÍ PUJOL.

Fins ara han enviat las solucions de'l núm. 260 'ls Srs. M. Pompido, Pau Gratallops, Gordinfloy, A. B. C., Carquinyoli y Pep de 'ls Ous.

Tots los demés que las invihin junt ab las del present número, guanyarán tres exemplars de pessas de la Biblioteca d' aquest períodich.

CORRESPONDENCIA

A. Massana; queda servit.—M. Pompido; avuy no hi pot anar. Ja surtirá publicat en altre número.—*El Taco del Seguro*; hi haurá esmena.—José Rodríguez (Cádiz); lo recibirá.—R. Mestres (Vilanova); rebut 3 ptas.—C. Roig (Mataró); esperem que 'ns vindrá á veurer.—R. M. (Gracia); no están publicables.—R. Mestres; ja hem passat Cap d' Any.—V. Pujol; javuy; avuy!—M. Lorenzo D. Ayot; se le remitieron.

Ayuntamiento de Madrid

SANTASUSANA

Santasusana • Santasusana

MÁQUINAS PER' CUSIR Y PER' FER MITJA

Aparatos de péndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Carrer de 'l Carme, 34. — BARCELONA

ARXIU Y COPISTERIA

de vers y música

Joseph Bonnin

PUNTUALITAT Y ESMERO EN SERVIR

— Passatge de Madoz, núm. 5, 2.ª —

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

• JUAN AYÑÉ •

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~
Guitarras desde 5 pesetas.

À CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un sommier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa de noche con mármol, una mesa de comedor, seis sillas idem, un elegante espejo y perchas.

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio, á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de lavabo Viena mármol á 24, y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde Asalto, 25

La Gran liquidación

La casa que da los muebles más sólidos y más baratos

UN MOBILIARIO NON PLUS ULTRA

Una cama de Viena ó de hierro (matrimonio), un sommier, un colchón, una cómoda con marmol, 6 sillas regilla, una mesa noche, un espejo, una mesa comedor, 6 sillas y un palanganero,

todo por 30 duros

Hay camas de Viena con somier, colchón y almohada

A 32 PESETAS

Riera Alta, núm. 48 - Barcelona

CASAS RECOMENADAS

Magatzem de pell de J. Pous, Freixuras, 6.

Sastreria de teatros, de E. Vasallo Malatesta, Asalto 14.

Botiga de calsat de Francisco Grau, Plassa de Santa Ana 23.

Fotografia de A. S. (Xatart); Carme, 3, tercer.

Taller de atrés de E. Vidal, Ronda S. Pau, 48.

Imp. Pujol y Comp.^a, Tallers, 45